Uniwersytet Medyczny w Łodzi
Katedra Dermatologii i Wenerologii
Klinika Dermatologii i Wenerologii
90-647 Łódź, Pl. Hallera 1
tel. 42-686-79-81, 686-25-70, fax 688-45-65

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

lek. med. Adriany Łukasik pt.: „*Wpływ wybranych wariantów genetycznych na patogenezę łysienia androgenowego u kobiet*"

Rozprawa doktorska lek. med. Adriany Łukasik dotyczy ciekawego problemu klinicznego, tj. łysienia androgenowego typu kobiecego, które należy do najczęściej obserwowanych przyczyn utraty włosów u kobiet. Jest to choroba niosąca duży ciężar emocjonalny, jest istotna w wymiarze psychospołecznym, wiąże się ze stygmatyzacją chorych, której piętno czyni pacjenta odmiennym a nierzadko niesie ryzyko wykluczenia. Przyczyna choroby nie jest dotychczas w pełni poznana. Z uwagi na jej częstszą obecność u członków tej samej rodziny, zwłaszcza w linii męskiej, istnieje możliwość, że ma podłoże genetyczne. Stąd też założenia i cele opublikowanych prac są interesujące i stanowią ciekawy temat badawczy.

Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska ma układ wyjątkowy, bowiem składa się z trzech napisanych w języku angielskim publikacji, będących opracowaniem spójnym tematycznie, w których doktorantka jest pierwszym autorem (2 prace o łącznym IF 3.674 i punktacji Ministra Edukacji i Nauki – MEiN - 140pkt) lub drugim autorem (MEiN - 20pkt.). Są to oryginalne prace badawcze a czasopisma w których zostały opublikowane mają uznane

znaczenie i są wysoko cenione w środowisku. Dążenia naukowe doktorantki, wynikające z założeń teoretycznych, zostały przejrzyście sprecyzowane i przedstawione w 3 powiązanych pracach, które łączy komentarz napisany w języku polskim, będący syntetycznym przedstawieniem wspólnych celów, podsumowaniem wyników, wniosków i implikacji praktycznych. Z formalnego punktu widzenia bardzo istotne są zamieszczone oświadczenia współautorów prac dotyczące ich procentowego udziału w publikowanych pracach a także potwierdzenie zarówno samodzielności badań przeprowadzonych przez lek. med. Adrianę Łukasik, jak i możliwości wyodrębnienia części cytowanych prac wskazujących na Jej indywidualny wkład. Ten szczególny udział Doktorantki polegał na stworzeniu hipotezy badawczej, opracowaniu koncepcji badań, wykonaniu i analizie zdjęć wideotrichoskopowych, kontroli pacjentek podczas trwania badania naukowego, opracowaniu i interpretacji wyników pracy oraz przygotowaniu manuskryptu.

W pierwszej pracy Autorka podejmuje próbę ustalenia czy w populacji polskiej łysienie androgenowe kobiet ma charakter rodzinny i czy to rodzinne występowanie przyczynia się do wcześniejszego rozwoju choroby u analizowanych pacjentek. W drugiej publikacji bada czy istnieje związek pomiędzy obecnością wybranych 24 polimorfizmów genu CYP19A1 i ESR2 a rozwojem łysienia. Natomiast w trzeciej analizuje profil kliniczny pacjentów z łysieniem androgenowym oraz metody prowadzenia terapii na podstawie przeglądu dokumentacji medycznej.

Grupy analizowanych pacjentek, w poszczególnych pracach, są wystarczająco liczne (111 kobiet - w pierwszej, 117 kobiet - w drugiej a w trzeciej pracy 104 dokumentacje ambulatoryjnej historii choroby).

Wyniki wskazują, że łysienie androgenowe kobiet występuje najczęściej w grupie osób dojrzałych. Prawie 50% chorych stanowiły kobiety pomiędzy 30 a 49 rokiem życia a 34% między 50 a 69 rokiem życia. Rodzinne występowanie choroby odnotowano u ponad

62% badanych i ta tendencja zgodna jest z wynikami prac innych autorów. Ciekawym spostrzeżeniem był jednak fakt wskazujący, że większe znaczenie dla rozwoju choroby ma dodatni wywiad ze strony matki a nie ojca. Natomiast, aczkolwiek u kilku osób u których choroba wystąpiła bardzo wcześnie, tj. przed 20 rokiem życia zauważono również liczne jej przypadki w najbliższej rodzinie, to jednak szczegółowa analiza statystyczna nie wykazała związku pomiędzy wcześniejszym początkiem choroby a jej rodzinnym występowaniem.

Zdecydowanie najbardziej wartościową jest druga publikacja. Aczkolwiek Doktorantka nie potwierdziła związku pomiędzy obecnością badanych polimorfizmów a częstszym występowaniem łysienia androgenowego, to jednak rzetelna ocena analizowanej grupy, zastosowanie nowoczesnych metod badawczych oraz krytyczne porównanie swoich wyników z danymi z literatury budzi zaufanie. Prezentacja rezultatów pracy i szerokie ich omówienie świadczy o dużej znajomości przedmiotu i praktycznym doświadczeniu Doktorantki w nakreślonym problemie. Uzyskane wyniki poddane były szczegółowej analizie statystycznej.

Analiza dokumentacji medycznej, 104 ambulatoryjnych historii chorób, kobiet i mężczyzn leczonych z powodu łysienia androgenowego wykazała, że najczęściej stosowanym preparatem miejscowym był minoksydyl, natomiast systemowym finasteryd, który jednak zdecydowanie częściej polecany był mężczyznom aniżeli kobietom. W pracy zabrakło jednak próby wyjaśnienia tego zjawiska. Autorka podaje, że najczęściej współistniejącą chorobą endokrynologiczną była niedoczynność tarczycy. Wiemy jednak, że niedoczynność tarczycy, jest bardzo często odnotowywanym zaburzeniem endokrynologicznym występującym zwłaszcza w populacji kobiet w średnim wieku, nie chorujących na łysienie androgenowe. Stąd też brak grupy odniesienia nie daje nam informacji o jakimkolwiek związku tych dwóch chorób.

Doktorantka wspomina o nowej fazie cyklu wzrostu włosa – kenogenie, stąd też może dobrze byłoby wyjaśnić jego związek z łysieniem androgenowym.

Reasumując należy stwierdzić, że opracowanie redakcyjne pracy jest poprawne, rozprawa napisana jest w sposób przejrzysty, w oparciu o aktualne pozycje z piśmiennictwa, głównie anglojęzycznego, dobrze tematycznie dobranego. Wszystkie elementy pracy świadczą o doskonałym zapoznaniu się Autorki z literaturą dotyczącą obranego tematu a krytyczna i wnikliwa analiza własnych wyników w porównaniu z danymi piśmiennictwa wskazuje na dużą wiedzę Doktorantki.

Podjęcie ciekawego problemu badawczego, przygotowanie materiału klinicznego, dobór odpowiednich metod badawczych, umiejętna interpretacja uzyskanych wyników świadczą o znakomitym przygotowaniu merytorycznym. Jest to niewątpliwa zasługa promotora – prof. dr hab. n. med. Anny Wojas-Pelc, która jest niekwestionowanym autorytetem polskiej dermatologii a Jej wiedza, doświadczenie i rzetelność naukowa budzi powszechny szacunek.

Przedstawiona dysertacja stanowi samodzielne i bardzo dobre opracowanie badawcze, przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi wymogami.

Rozprawa lekarza medycyny Adriany Łukasik pt.: „Wpływ wybranych wariantów genetycznych na patogenezę łysienia androgenowego u kobiet" odpowiada merytorycznym i formalnym wymogom stawianym pracom na stopień doktora nauk medycznych. W związku z powyższym mam zaszczyt przedstawić Radzie Dyscypliny Nauki Medyczne Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum wniosek o dopuszczenie lekarza medycyny Adriany Łukasik do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Anna Woźniacka

prof. dr hab. n. med.
ANNA WOŹNIACKA
specjalista dermatolog-wenerolog
7004608 TEL. 606 506 881

Łódź, dnia 3 sierpnia 2021 roku.